

ธรรมเป็นพิษ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๘

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ วันนี้เป็นวันสำคัญในทางพระพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ธัมมจักขุ เป็นปฐมเทศนา เทศน์ด้วยความเป็นธรรมๆ ใจ เทศน์ด้วยความเป็นธรรมเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม เสวยวิมุตติสุขๆ เป็นสัจจะเป็นความจริงในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีรัตนะสอง มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับพระธรรม แสดงธรรมๆ ใจ แสดงธรรมด้วยความเป็นธรรมๆ พระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรม ถ้ามีดวงตาเห็นธรรมเพราะมันเป็นธรรม

แต่ในสมัยปัจจุบันนี้มันเป็นกิเลส มันเป็นกิเลสๆ เทศน์ธัมมจักขุ พอเทศน์ธัมมจักขุ พระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรมใจ “อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอฯ” เราสวดมนต์กันทุกวัน เวลาวันที่มีเหตุการณ์สำคัญ สวดธัมมจักขุ สวดแล้วสวดเล่าๆ สวดด้วยกิเลสค้นหาความทะยานอยากใจ แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมๆ มันเป็นธรรมในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันเป็นสัจจะเป็นความจริง

นี่ก็เหมือนกัน สัจจะเป็นความจริง ธรรมและวินัยเป็นศาสดาของเรา ธรรมวินัยเป็นศาสดาของเราใจ เราก็ท่องได้ เราก็สวดได้ เราก็พิจารณาได้ แต่ไม่เห็นกิเลสมันสะท้อนเลย

ถ้ามันเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา เห็นไหม เวลาเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมาในหัวใจของคน ในหัวใจของคนขึ้นมา สิ่งที่เป็นความมหัศจรรย์อันนั้น ถ้าเป็นความมหัศจรรย์อันนั้นมันเป็นภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการภาวนา

แต่ในปัจจุบันนี้เรามีการศึกษาเล่าเรียนมา ปัญญาเกิดจากการศึกษา ปัญญาเกิดจากการท่องจำ ท่องจำได้มันก็เป็นปัญญาทั้งนั้นไง ดูการศึกษาสิ เขาบอกว่าเด็กสมัยนี้มันท่องจำๆ มันท่องได้แต่มันคิดไม่เป็น

เวลามันคิดเป็นๆ มันต้องคิดของมันเอง มันทำของมันเอง มันศึกษาของมัน ค้นคว้าของมัน แล้วมันฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาจนมันเป็นความจริงขึ้นมาในหัวใจของเขา เขาก็มีศรัทธาในความรู้อันหนึ่งของเขาไง มันก็เป็นความจริงของเขา แล้วก็ถ่ายทอดให้คนอื่นๆ เขาก็ฝึกหัดปฏิบัติ

ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ

ถ้าวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา มันเป็นสัจจะเป็นความจริง มันเป็นธรรม แต่ถ้าของเราๆ ของเรามันมีกิเลสในหัวใจของตน เวลาที่มีกิเลสในหัวใจของตน สิ่งที่เป็นกิเลสๆ แล้วไม่มีครูบาอาจารย์ที่ดีงาม

ถ้ามีครูบาอาจารย์ที่ดีงาม เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราศึกษาเราเล่าเรียนของเรา เราศึกษาค้นคว้าของเราขึ้นมา ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป เวลาเรามีสติปัญญาเป็นปัญญาอบรมสมาธิๆ ถ้ามีอำนาจวาสนานะ มีศรัทธามีความเชื่อ ก็จะมีดำรงชีวิต มีศีลมีธรรมในใจของตน

มนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐ มนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐเพราะมนุษย์มีสมอง มนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐ มนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐเพราะมนุษย์มีสติปัญญา ถ้ามีสติปัญญา ถ้ามีสติปัญญา ทางโลกมันก็เป็นวิชาชีพเป็นสติปัญญา เราจะใช้สติปัญญาเลี้ยงชีพของตน เรามีความรู้อีกมากมาย มหาศาล ถ้ามีความรู้อีกมากมายมหาศาลนะ แต่ความรู้อันนั้นแก้ทุกขไม่ได้ แก้ทุกข์ของเราไม่ได้

เวลาไปศึกษาพระพุทธศาสนา เห็นไหม ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ เป็นอริยสัจ เป็นสัจจะเป็นความจริง เป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา ถ้าหัวใจของพระพุทธศาสนา สิ่งที่เป็นหัวใจของคนที่มีศรัทธามีความเชื่อ มีศรัทธามีความเชื่อมีการฝึกหัดปฏิบัติของตน แต่มันไม่เข้าใจไง ถ้ามันไม่เข้าใจมันก็เข้าข้างตัวเองไง มันเข้าข้างความรู้สึกนึกคิดของตน ศึกษาค้นคว้ามาเป็นการท่องจำแล้วมันก็น่าจะเป็นอย่างนั้นขึ้นมา ถ้าเป็นอย่างนั้นขึ้นมามันถึงเป็นจริตเป็นนิสัย ถ้าเป็นจริตเป็นนิสัย ถ้าทำสิ่งใดแล้วมันก็อยู่ที่อำนาจวาสนาของคน ถ้าอำนาจวาสนาของคนทำ

แล้วมันประสบความสำเร็จมันก็มีความสุขของมัน ถ้ามีความสุขของมัน ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์มันก็ติดของมัน

เวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมามันล้มลุกคลุกคลานทั้งนั้นแหละ มันล้มลุกคลุกคลานเพราะอะไร เพราะพญามารๆ มารมันร้ายกาจนัก มารมันไม่ยอมปล่อยให้หัวใจของใครหลุดจากการครอบงำของมันไปทั้งสิ้น แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะตรัสรู้ธรรมขึ้นมา อาสวกษยญาณทำลายอวิชชา ทำลายพญามารด้วยการสมุจเฉทปหาน ด้วยอาสวกษยญาณทำลายอวิชชา แค่นั้นนะมันยังคร่ำครวญ มันยังร้องไห้ มันยังตีอกชกตัวใจ เตือดร้อนถึงลูกสาว ๓ คน ความโลภ ความโกรธ ความหลง

“พ่อเป็นอะไร พ่อเป็นอะไร”

“เจ้าชายสิทธัตถะจะพ้นจากมือเราไป”

พัน พันแล้ว พันไปจนเป็นพระอรหันต์ เป็นศาสดามันเป็นการเยาะเย้ยมาร เพราะมารมันทำให้เจ็บแสบ มันทำให้ปวดร้อน มันปิดหูปิดตาเวียนว้ายตายเกิดในวัฏฏะมาไม่มีต้นไม่มีปลาย ถ้ามีสติมีปัญญาเห็นแล้วนะ มันสลดสังเวช มันสลดสังเวชชีวิตของเรานี่ไง

ชีวิตของเรา ทุกคนก็รักตัวกลัวตายทั้งนั้น ทุกคนก็ปรารถนาดีกับตนเองทั้งนั้น แล้วทำสิ่งใดแล้วมันเป็นความดีจริงของเราหรือเปล่าละ มันไม่มีอะไรเป็นความเป็นจริง มันเป็นสมมุติบัญญัติ มันเป็นสมมุติๆ ใจ สมมุติก็ของชั่วคราวเท่านั้นนะ คิดหวังว่ามันจะเป็นความดีงาม นั่นไง สมุทัย ตัณหาความทะยานอยาก อยากได้ อยากดี อยากเป็น ไม่อยากได้ก็ผลักไสไปไม่ต้องการให้ เราไปประสบพบกับมัน แล้วประสบความสำเร็จหรือไม่ มันทำความเจ็บแสบ เจ็บแสบกับเราด้วยความไม่รู้ ไม่เท่าทันมันทั้งนั้น

ถ้าเราจะเท่าทันมัน แล้วเท่าทันมันได้อย่างไร

เท่าทันมัน เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป อาสวกษยญาณทำลายอวิชชา ทำลายพญามาร รู้เท่าทันมันแล้วประหัตประหารมันสิ้นไปจากหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป มันตื่นพราดๆ เลย ตื่นพราดนะ เตือดร้อนถึงลูกสาว ๓ คน ความโลภ ความโกรธ ความหลง

ทุกคนมันเป็นกิเลสที่หยาบออกมาไง พอมันหยาบออกมามันก็เห็นเป็นตัวเป็นตนขึ้นมาใช่
ไหม พญามารๆ นะ

จิตเดิมแท้นี้ผงใส จิตเดิมแท้หมองไปด้วยอุปกิเลส

จิตเดิมแท้นี้ผงใส จิตเดิมแท้เป็นผู้ข้ามพ้นกิเลส

แล้วจิตที่ไหนมันเดิมแท้ละ จิตที่ไหนที่มันผงใสละ แล้วความรู้สึกนึกคิดของเราเป็นจิต
หรือไม่

จิตเป็นจิตแน่นอน เป็นจิตเพราะมันเป็นสิ่งมีชีวิต มันมีพุทธะ มันถึงได้เวียนว่ายตายเกิดใน
วัฏฏะ มันมาเกิดเป็นเราไง มันมีจิตอยู่แน่นอน แต่จิตอยู่ไหนละ หาไม่เจอ ไม่รู้จักมัน นี่ไง มันถึง
เป็นกิเลสไป

เวลาวันอาสาฬหบูชา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมด้วยความเป็นธรรมไป
โอ้เราจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัตินะกิเลสทั้งตัว กิเลสดิบๆ กิเลสทั้งนั้น ทั้งๆ ที่ศึกษาธรรมะขององค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาไป

เวลาศึกษาค้นคว้าขึ้นมามันเป็นเรื่องโลก มันเป็นสมมุติบัญญัติ นี่ไง ธรรมและวินัย สมมุติ
สมมุติโลก บัญญัติๆ ก็บัญญัติธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สมมุติบัญญัติๆ
ทั้งนั้นแหละ สมมุติบัญญัติแล้วถ้าเอาความจริงละ คำน่าน้ำเหลว นี่ไง ถ้ามันมีกิเลสของตน แล้ว
มีปฏิฆะมานะของตน นี่ไง มันคำน่าน้ำเหลว เพราะอะไร เพราะธรรมมันเป็นพิษ มันเป็นพิษเพราะ
กิเลสมันเป็นพิษ ถ้ากิเลสมันเป็นพิษแล้ว แล้วจะทำอย่างไรให้มันเป็นธรรมละ

นี่ไง เวลาแสดง แสดงธัมมจักขุ เทวเม ภิกขเว ทางสองส่วนไม่ควรเสพ อตตกิลมถานุโยค
ทำแล้วมันจะเข้มข้นเข้มงวดขนาดไหน ถ้ามันผิดพลาดขึ้นไปมันก็ต้องให้แต่ความทุกข์ทั้งนั้นนะ
กามสุขัลลิกานุโยค ทำอะไรตามความพอใจของตน กินนิมนอนอุ่นมีแต่ความสะดอกสบายของ
ตน นี่ไง ติดสุขทั้งนั้นนะ ถ้าทำความสงบของใจเข้ามาได้มันก็ติดของมัน เพราะอะไร เพราะกิเลส
มันเป็นพิษ กิเลสทั้งนั้น

ทางสายกลางในพระพุทธศาสนาอยู่ที่ไหน แล้วเป็นอย่างไร

ถ้ามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา ถ้ามีครูบาอาจารย์ที่ดั่งามใจ ไม่ต้องเป็นพระอรหันต์หรอก ไม่ต้องสิ้นกิเลสหรอก ทำใจสงบให้ได้ก่อน ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา

แล้วทางสายกลางเป็นอย่างไรล่ะ

ทางสายกลาง มัคโค ทางอันเอก นี่หัวใจของพระพุทธศาสนา

อัมมจักขุ เป็นสัญลักษณ์ที่เชิดชูบูชา เป็นสัญลักษณ์ที่ทุกคนเคารพนับถือ แต่มันก็เป็นวัตถุไฉน แต่ถ้าเป็นนามธรรม เป็นความจริง มันสร้างขึ้นมาได้จริงหรือเปล่า มันสร้างขึ้นมาได้ไม่จริงนะ กิเลสเป็นพิษๆ นะ ถ้ากิเลสเป็นพิษมันให้โทษไฉน

ดูสิ เวลาสารพิษๆ สารพิษเวลาเคมีเขาทำอุตสาหกรรมมันเป็นเพื่อประโยชน์ของเขา เวลาเพื่อประโยชน์ของเขา เวลาเขาของเสีย เขาคัดออก ไปในแหล่งน้ำไฉน ถ้าน้ำเป็นพิษ ดูสัตว์น้ำสิ มันพิกลพิการไปเลย ในน้ำใช้ประโยชน์อะไรไม่ได้เลย นี่เวลาสารพิษนะ แต่ถ้ากิเลสเป็นพิษแล้วเวลาปฏิบัติไปมันเป็นพิษในหัวใจของตน แล้วมันจะเอาความสงบสุขมาจากไหน

ถ้ามันเป็นธรรมๆ ละ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมไฉน แสดงธรรมทำไมพระอัญญาโกณฑัญญะถึงมีดวงตาเห็นธรรมล่ะ ก็มันเป็นธรรมไฉน เพราะมันเป็นธรรมๆ สิ่งที่เป็นธรรมเขาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา มีสัจจญาณ มีกิจจญาณ มีสัจจะมีความจริงขึ้นมาในหัวใจของตน

เรามาฝึกหัดปฏิบัติกันอยู่นี้ เราก็ต้องการความเป็นจริงไฉน ถ้าความเป็นจริงเริ่มต้น ถ้าเราฝึกหัดปฏิบัติด้วยอำนาจวาสนาของตน เห็นไหม ถ้าคนมีวาสนานะ มีศรัทธาความเชื่อในพระพุทธศาสนา ศึกษาค้นคว้ามาแล้วไตร่ตรองๆ เวลาพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะไปฟังเทศน์สัญญาขัยขึ้นมา

“ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ”

ฟังตรรกีก่อน “ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ” มันต้องมีเหตุมีผล มีที่มาที่ไป มีที่จับต้องได้ ไม่ใช่ละเมอเพื่อพักใจ ให้กิเลสมันย่ำยีแล้วก็เอาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาซึ่งพืดแล้วก็จะคิดให้มันเป็นอย่างนั้น มันจะเป็นอย่างนั้นขึ้นมาได้อย่างไรเพราะมันเป็นกิเลส มันเป็นกิเลสเป็นพิษ

ถ้ามันเป็นธรรมๆ ถ้าเราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา มันอยู่ที่อำนาจวาสนา อยู่ที่จริตนิสัยของตน ถ้าอยู่ที่อำนาจวาสนา อยู่ที่จริตนิสัยของตน เราจะฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา เราจะฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาจากตัวตนของตอนนี้แหละ

ถ้าตัวตนของตนคืออะไร

จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เกิดเป็นสัตว์ เกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม มาเกิดเป็นมนุษย์ก็จิตของเรานี่ไง ถ้าจิตของเราเนะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บุปเพณิวาสนาสติญาณไง เราเคยเป็นพระเวสสันดร เราเคยเป็นทศชาติ เราเคยเป็นกษัตริย์ เราเคยเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เคยตกนรกอเวจีมาทั้งนั้น เคยมาทั้งหมดนะ เคยๆ ทั้งนั้น

นี่เหมือนกัน ย้อนกลับมาที่เรา เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา วันนี้อย่างสำคัญในพระพุทธศาสนาเนะ เราก็ฝึกหัดปฏิบัติกันมาแล้วทั้งชีวิตของตน เวลาบวชเป็นพระบวชเป็นพระฝึกหัดปฏิบัติของตน เราก็จะพยายามฝึกหัดปฏิบัติของตนให้มันเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมาในหัวใจของตน ถ้ามันจะฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาเป็นความจริงในหัวใจของตน เห็นไหม มีสติสัมปชัญญะหรือไม่ เวลาரசของธรรมชนะซึ่งรสทั้งปวง เราทำได้เลยนะ

เวลาล้มลุกคลุกคลานมันจะมีความทุกข์ความยากขึ้นมา มันเสพทุกข์ไปตลอดเวลาทั้งนั้นนะ มันไม่ได้สติไง ถ้ามันได้สติขึ้นมา เอ๊ะ! นี่เราเป็นอะไร นี่รสของสติ แล้วสตินี้มันมีความมหัศจรรย์ สติ ถ้ามีสติสัมปชัญญะ ในการฝึกหัดในการประพฤติปฏิบัติของเรามันเป็นธรรม เป็นสัจธรรม เป็นการฝึกหัดปฏิบัติธรรม

ถ้าขาดสติ ถ้าสติมันอ่อนแอ ถ้ามันพลังเพลอ สักแต่ว่า สักแต่ว่าปรากฏ สักแต่ว่ากระทำ สักแต่ว่าเฉยๆ มันไม่มีกำลังของมัน

ถ้ามีกำลัง นี่รสของสติธรรม ถ้ามันจิตสงบขึ้นมา รสของธรรมชนะซึ่งรสทั้งปวง รสของสมาธิธรรม สมาธิใจ ถ้าจิตมันสงบเข้ามา ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปนาสมาธิ นี่พูดถึงสมาธินะ

คนที่ไม่มีอำนาจวาสนาเขาก็ไปทำฌาน ไปทำสมาบัติ อยากจะเหาะเหินเดินฟ้า ฌานสมาบัติมันก็เสวยอารมณ์ไง ปฐมฌาน ทุตติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน อากาสนัญญายตนะ วิญญูญาณัญญายตนะ อากิญจัญญายตนะ เนวสัญญานาสัญญายตนะ เข้าและออก มันเป็นไปตามอารมณ์นั้น อารมณ์อย่างนั้นมันก็เกิดจากจิต จิตนี้มีการกระทำ แล้วตัวเองก็หลงไหล ตัวเอง

ติด ตัวเองไม่รู้แหละนะ ผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติไม่รู้ตัวนั้นนะ แต่สำคัญตนาใจ เพราะอะไร ก็เลสมันเป็นพิษ
กิเลสมันหลอก ด้วยวุฒิภาวะอ่อนแอเข้าใจว่าสิ่งนี้เป็นธรรมๆ ใจ

เราฝึกหัดปฏิบัติถ้ามีศรัทธาความเชื่อในพระพุทธศาสนา นั่นก็เป็นบุญเป็นกุศลแล้ว เวลา
ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาเราก็สาธุ คนนั้นเป็นคนดีฝึกหัดปฏิบัติธรรม ฝึกหัดปฏิบัติธรรมแล้วได้อะไรมา
สิ่งที่ได้มาเป็นข้อเท็จจริงหรือไม่ ถ้ามันเป็นข้อเท็จจริง ข้อเท็จจริงอย่างไร

เรามีครูมีอาจารย์ ถ้าฝึกหัดปฏิบัติแล้วถ้ามันขัดข้องสิ่งใด สิ่งใดมันผิดพลาด ธรรมสภาจตุ
เขตมมมงคลมุตตม ใจ ก็สอบถามท่านดี

ไฉนมันเข้าข้างตัวเองใจ ถ้ากิเลสมันเป็นพิษนะ มันหลงใหลในความเห็นของตนนะ
“ประพฤติปฏิบัติแล้วเหมือนของครูบาอาจารย์เลย ครูบาอาจารย์สั่งจิตมาสอนทางจิต” มันคิดเอง
เออเองไปทั้งนั้นแหละ

ถ้ามันเป็นความจริง จริงอย่างไร จริงตรงไหน

ถ้ามันจริงขึ้นมา รสของธรรมชนะซึ่งรสทั้งปวง จิตสงบนะ จิตสงบสุขขึ้นมามันมีความสุข
ความสงบของมัน ติดแน่นนอน แล้วคิดไปเองว่าตัวเองมีคุณธรรมในใจด้วย มันเป็นเรื่องไร้สาระ มัน
ไร้สาระเพราะอะไร เพราะกิเลสมันเป็นพิษใจ ธรรมเป็นพิษ มันเป็นธรรม ก็ท่องจำ

คำพูดคำเดียวก็ศึกษาจากพระไตรปิฎกทั้งนั้นแหละ แต่มันเป็นการท่องจำ ท่องจำแล้ว
มันเป็นจินตนาการ จินตนาการก็เป็นจินตนาการอยู่อย่างนั้น มันจะเป็นความจริงขึ้นมาได้อย่างไร
มันเป็นความจริงขึ้นมาไม่ได้

แต่ถ้าเป็นความจริง ละให้หมด วางให้หมด แล้วเราหายใจเข้านี้พุทธ หายใจออกนี้โก ให้
จิตมันเป็นข้อเท็จจริงใจ เวลา มันจะรู้สึกนึกคิดอย่างไรก็เรื่องของเขา ถ้าสติปัญญาเราไม่เท่าทันนะ
กิเลสก็ลากของมันไปโดยธรรมชาติของมัน

รสของธรรมชนะซึ่งรสทั้งปวง ถ้ามันมีสติสัมปชัญญะเข้ามา เรา เอ้าะ! เราพลาดอีกแล้วว
พลาดบ่อยครั้งเข้าๆ ใจ นี่ใจ กิเลสมันร้ายนัก ความรู้สึกนึกคิด ความคิดของคนเร็วกว่าแสง สมมุติ
บัญญัติ เกิดมา มีธาตุ ๔ และขันธ์ ๕ ก็มีหัวใจนี้ใจ หัวใจ

เวลาคนมันนั่งเผอเรอปล่อยอารมณ์ ก็ได้ยินรูป เห็นรูป ได้ยินเสียง แต่สักแต่ว่า มันไม่รับรู้ อะไร แต่ถ้ารูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ

ถ้าวิญญาณในอายตนะใด วิญญาณในตา ในหู ในจมูก ในลิ้น ในกาย สัมผัสแล้วถ้า วิญญาณมันรับรู้ เราก็รับรู้ได้นั่นคือเสียง เสียงพูดเรื่องอะไร สัมผัสเรื่องอะไร

รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร

อายตนะสัมผัสได้ด้วยตา หู จมูก ลิ้น กายใจ สิ่งที่สงบแล้วรับรู้ได้ด้วยรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ นิมนุชย์ สิ่งที่ว่าประสมมุติบัญญัติ แล้วเราก็ขับเคลื่อนกันไปโดยความรู้สึกนึก คตินั้น แล้วความรู้สึกนึกคตินั้นมันไปศึกษาธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันก็มี ความรู้สึกนึกคตินั้น ถ้ามีความรู้สึกนึกคตินั้น มันก็เป็นสัญญาอารมณ์ในหัวใจนั้น แล้วมันก็สร้าง ภาพขึ้นมาให้เป็นดังความพอใจของตนอย่างนั้น จิตนาการหมดเลย นี่ไง ธรรมเป็นพิษ

ถ้าธรรมมันเป็นความซื่อเท็จจริงขึ้นมา ธรรมที่เป็นคุณงาม มันก็เป็นความดี ดูอากาศ อากาศบริสุทธิ์ อากาศดีหายใจได้เต็มปอด มีวันมันเป็นพิษ หายใจติดขัดแล้ว แล้วถ้าอากาศเป็น พิษหายใจเข้าไปเสียชีวิตเลย นี่เวลาอากาศนะ เวลาน้ำถ้าเป็นสารพิษไป แล้วที่มันเป็นพิษเพราะ อะไร

เพราะคนมีกายกับใจใจ เพราะร่างกายมันพิสูจน์ได้ เราดำรงชีวิตอย่างไรๆ เราเจ็บไข้ได้ ป่วยตามการใช้ชีวิตของเรา แต่ถ้าเราออกกำลังกาย เราดูแลรักษาชีวิตของเรา สุขภาพกายจะ แข็งแรง ถ้าแข็งแรงแล้วเราจะฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา หัวใจอ่อนแอหรือหัวใจเข้มแข็ง หัวใจอ่อนแอทำ อะไรไม่ได้เลย ทำสิ่งใดมีแต่ล้มลุกคลุกคลาน มีแต่ความทุกข์ความยาก มีแต่ความท้อแท้

ครูบาอาจารย์ของเราเนะ มีสัจจะ ถ้าตลอดรุ่ง นั่งตลอดรุ่ง ตั้งสัจจะจะทำอย่างไร จะทำ อย่างนั้น แล้วทำอย่างไรจะทำอย่างนั้น ทำแล้วประสบความสำเร็จหรือไม่ ทำแล้วจิตมันสงบ หรือไม่ ถ้าจิตมันไม่สงบเป็นเพราะอะไร ทาน ศีล ภาวนา ผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติมัน ศีล สมาธิ ปัญญา ศีลคือรั้วรอบขอบชิด

ฉะนั้น หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเรา กึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาจะ เจริญอีกหนหนึ่ง เจริญจากหัวใจของหลวงปู่มั่นที่ท่านได้ฝึกหัดปฏิบัติล้มลุกคลุกคลาน ล้มลุก

คลุกคลานเพราะต้องทำหัวใจของท่านให้สงบ สงบแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนาเป็นบุคคล ๔ คู่แต่ละชั้น แต่ละตอน

หลานของมาร เหลนของมาร หลานของมาร ลูกของมาร พ่อของมาร ปู่ย่าตายายของมาร บุคคล ๔ คู่ ผ่านมาแต่ละชั้นแต่ละตอน นี่ไง รสของธรรมชนะซึ่งรสทั้งปวง รสของธรรมได้ไปเผชิญ กับกิเลสไง เวลากิเลสเป็นพิษๆ ไง

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมๆ ธรรมเป็นคุณ ธรรมเป็นคุณต่อเมื่อเราได้ชำระล้างกิเลส ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ขณะนิโรธ ฆ่ามัน ฆ่ากิเลส ทำลาย สมุจเฉทปหาน สังโยชน์ขาดไป สักกายทิฐิ วิจิกิจฉา สิ้นพตปรามาส ขาดเป็นชั้นเป็นตอน บุคคล ๔ คู่ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านได้ฝึกหัดปฏิบัติมาแล้วท่านถึงได้พูดได้เต็มปากเต็มคำไง

แก้จิตแก้ยากนะ หมู่คณะนะ สัททวิหริกของท่านไง ให้ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติมา ถ้าฝึกหัดประพฤติปฏิบัติมานะ ผู้เฒ่าจะแก้วะ แก้จิตแก้ยากนะ แก้จิตแก้ยาก

ใครรู้จักจิต สมาธิยังทำไม่เป็นจะรู้จักได้อย่างไร เอนิยายธรรมะมาใช้โลมปฏิโลมกัน มันจะเป็นอย่างนั้น ก็สร้างเรื่องไง วางโครงการแล้วฝึกหัดไปตามนั้นแล้วมันจะเข้าโครงการนั้น มันเป็นเรื่องสัญญาอารมณ์ มันเป็นอย่างนั้นอยู่แล้ว จิตมันเป็นอย่างนั้นอยู่แล้ว แล้วพอทำไปแล้วนะ มันก็เว้งว่าง มันก็ว่างเปล่า ไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอันเลย กิเลสเป็นพิษ ธรรมมันเป็นพิษ มันเลยไม่มีสิ่งใดเป็นแก่นสาร ไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอันไง

ฉะนั้น เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมๆ นั้นนะธรรมเป็นคุณ ทางสองส่วนไม่ควรเสพ

ดูก่อน ภิคุชทั้งหลาย ทางสองส่วนไม่ควรเสพ ทำสิ่งใดแล้วไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอัน จับต้องสิ่งใดไม่ได้เลย นั่นอตตกิลมถานุโยค ทำสิ่งใดแล้วมีความสุข ทะนุถนอม นี้กามสุขัลลิกานุโยค ไม่มีประโยชน์ ทางสายกลางในพระพุทธศาสนาไง

ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านฝึกหัดปฏิบัติของท่าน มา แล้วเวลาล้มลุกคลุกคลานมากกว่าจะตั้งหัวใจได้ จิตเป็นอย่างไรๆ ตั้งจิตขึ้นมาได้ไง ตั้งจิตขึ้นมาได้ ทำความสงบของใจเข้ามาให้ได้ไง

แล้วทำความสงบของใจให้ได้นี้ทำอย่างไร

นี่ไง ความรู้สึกนึกคิด สิ่งที่จินตนาการไป พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะไปศึกษากับสังยุชยนั้นนะ ย่ำอยู่กับที่อยู่อย่างนั้นนะ ไม่ใช่ๆ นู่นก็ไม่ใช่ นี่ก็ไม่ใช่ จับต้องอะไรไม่ได้เลย ไม่มีเหตุไม่มีผลใดๆ ทั้งสิ้น เวลาเห็นพระอัสสชิพระอรหันต์ไ้

พระอัสสชิ ปญฺจวัคคีย์ทั้ง ๕ ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงอัมมจักขุ วันนี้ พระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรม พระอัสสชิ มหานาม ปญฺจวัคคีย์ยังไม่ได้ เทศนาว่าการจนเป็นโสดาบันทั้งหมด แสดงอนัตตลักขณสูตรขึ้นมาเป็นพระอรหันต์ไ้ ไปได้ยสะ ยสะอีก ๕๔ ไ้

“๖๐ องค์พ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและบ่วงที่เป็นทิพย์ เธออย่าไปซ้อนทางกัน โลกนี้เร้าร้อนนัก”

พระอัสสชิเวลาไป พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ ไปเห็นเข้าไ้ ถึงไปศึกษากับพระอัสสชิจนได้เป็นพระโสดาบันมาไ้ ถ้าได้เป็นพระโสดาบันขึ้นมา ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ มันต้องมีเหตุมีผลของมัน มันต้องมีที่มาที่ไปของมัน เวลาเป็นพระโสดาบันไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไ้ พระโสดาบันนะ พระโมคคัลลานะไ้ เป็นเจโตวิมุตติ พิจารณากาย พิจารณาด้วยกำลังของสมาธิ พระสารีบุตรเป็นปัญฺญาวิมุตติ ปัญฺญาวิมุตติพิจารณาโดยใช้สติปัญฺญา ใช้สติปัญฺญาเป็นปัญฺญาวิมุตติไ้ เป็นเสนาบดีแห่งธรรมไ้

พระโมคคัลลานะเป็นเจโตวิมุตติ เจโตวิมุตติทำความสงบของใจเข้ามา พิจารณากายไ้ พิจารณากายขึ้นมา เวลาจะพิจารณาขึ้นมาสับหงกโงกวงไ้ พระโสดาบันนะ นั่งหลับนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปแก้ด้วยฤทธิ์เลย ให้ตรีกในธรรม

ตรีกในธรรมแบบพระสารีบุตร ตรีกในธรรมๆ ตรีกในธรรมก็ปัญฺญาอบรมสมาธิไ้ ตรีกในธรรมก็เป็นข้อธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมและวินัยที่ศึกษามาแล้วนี้ไ้ มัน เป็นสติปัญฺญา ถ้ามันมีสติปัญฺญามันจำธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วมีสติปัญฺญาตรีกในธรรม อยู่ในอารมณ์ของธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไ้ ถ้ามันเท่าทันแล้วมันจะคิดโดยกิเลสชักจูงไปไม่ได้ ถ้ากิเลสมันชักจูงไปไม่ได้มันก็หยุดคิด

ถ้ากิเลสมันชักงูได้มันก็คิดจนฟุ้งซ่าน คิดจนจิตจะระเบิดนู่นนะ แล้วหยุดไม่ได้ ตริ๊กในธรรมก็ตริ๊กในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง โลกกับธรรม โลกไม่มีที่สิ้นสุด โลกไปแต่ความพอใจของตน โลกไปตามกิเลส

ถ้าเป็นธรรม เกิดขึ้น สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้น มันเกิดแล้วมันต้องดับทั้งนั้น มันดับโดยข้อเท็จจริงโดยธรรม แต่เราไม่ยอมให้มันดับ เราไม่พอใจ เราผลัดไใส่ เราแสวงหา เราต้องการ ต้องการความบ้าหรือ ต้องการสมบัติบ้าหรือ ถ้ามันตริ๊กในธรรมไง เพราะตริ๊กในธรรม ปัญญาอบรมสมาธิไง มันก็หยุดคิดไ้แล้วหยุดคิดมีสติใหม่

ถ้ามีสติเป็นสัมมาทิฐิ นี่ไง หยุดคิดนั่นแหละ หยุดคิดเป็นสัมมาสมาธิ แล้วหยุดคิดเดี่ยวก็คิดอีก เพราะอะไร เพราะมันเป็นกิเลสเป็นพิษไง เพราะมันมีกิเลสอยู่ไง กิเลสมันยอมใคร มันก็ปลงล้างมันตลอดไป แล้วมันก็ตริ๊กในธรรมต่อไปๆ หยุดคิดมันก็หยุดคิดได้ดีขึ้น

แต่เวลาพระโมคคัลลานะ ให้ตริ๊กในธรรมๆ นี่ไง เวลาตริ๊กในธรรมขึ้นมา ถ้ามันไม่ได้ก็ให้เอาน้ำลูบหน้า ถ้ามันวงก็ให้นอนชะ แล้วตื่นมาค่อยฝึกหัดปฏิบัติไง ฝึกหัดปฏิบัติเพราะอะไร

จิตเป็นอย่างไร

นี่พูดถึงเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าภาวไ้

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นให้มีข้อวัตรปฏิบัติ กิเลสมันจะพาไปไหนมันก็เรื่องของกิเลสเป็นนามธรรม แต่ทั้งสติ สติธรรม สมาธิธรรม ปัญญาธรรม มีสติอยู่ที่ปัจจุบันนี้ เราไม่ไป เราจะอยู่ที่นี้ เราจะอยู่ในร่างกายนี้ จิตมันอยู่ในร่างกายนี้ แต่มันคิดไปรอบโลก ทั้งๆ ที่ฐานของมัน ที่อยู่ของมันคือตัวของเรา มันอยู่ที่นี้ จิตอยู่กลางหัวใจนี้ แล้วมันอยู่กับเราไหม

มันคิดไปทั้งหมดรอบโลก มันไปกว้านเอาทุกอย่างมาเป็นความไม่พอใจ ไม่มีอะไรถูกใจ และพอใจสักเรื่องเดียวเลย มีแต่ความทุกข์ทั้งนั้น แล้วมันก็หยุดไม่ได้

เวลามันหยุดได้ไ้ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านถึงให้มีข้อวัตรปฏิบัติไ้ ข้อวัตรปฏิบัติเป็นเครื่องอยู่ของใจ เห็นไหม ข้อวัตรปฏิบัตินี้เป็นเครื่องอยู่ของใจ ใจ จิตอยู่ท่ามกลางร่างกายนี้ แต่ทำไมมันไม่มาอยู่กับเราล่ะ แล้วมันอยู่ที่ไหนล่ะ แล้วหาหัวใจที่ไหนล่ะ ทำสมาธิเป็นใหม่

ทำสมาธิกันไม่เป็นเพราะธรรมเป็นพิษ ธรรมเป็นบุญมันจะมีความสุข ถ้ามีความสุขบ
 สุขนะ ข้อวัตรปฏิบัติเป็นเครื่องอยู่ของใจ รักษาหัวใจของตนขึ้นมาให้ได้ ถ้ารักษาหัวใจของตน
 ขึ้นมาให้ได้นะ แค่นี้เรามีสติปัญญา เราเกิดมาเป็นมนุษย์นี่เป็นสัตว์ประเสริฐ คำว่า “สัตว์
 ประเสริฐ” มันดีกว่าสัตว์เดรัจฉาน

ดูสัตว์เดรัจฉานสิ มันทุกข์มันยากขนาดไหน มันต้องหาอยู่หากินของมันนะ ถ้ามีอาหาร
 ดำรงชีพได้ ขาดอาหารมันก็ตาย สัตว์เลี้ยง สัตว์เลี้ยงที่เจ้าของมันรัก มันทะนุถนอมเต็มที่ นี่ไง มัน
 ก็เป็นสัตว์เลี้ยง สัตว์เลี้ยง เจ้าของให้กินก็ได้กิน ไม่ได้กินก็ไม่ได้กิน

เราเป็นมนุษย์ เราเป็นสัตว์ประเสริฐ เราหาอยู่หากินของเราเอง นี่ไง มีอำนาจวาสนามา
 บวชเป็นพระ บวชเป็นพระเลี้ยงชีพด้วยปลีแข่ง นี่ปลีแข่งของเรา เห็นไหม

เพราะมนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐ มนุษย์มีศีลมีธรรม มนุษย์มีการช่วยเหลือเอื้ออาทรกัน นี่
 เป็นเรื่องของมนุษย์ไง แต่มนุษย์ต้องเป็นปัจเจกตั้ง สันติปฏิวัติ ต้องทำด้วยตนเอง

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง เราแค่บอกทางๆ นะ แสดงอัมมจักข พุทธอัญญาโกณ
 ทัตถะมีดวงตาเห็นธรรม ปัญจวัคคีย์ทั้ง ๔ ยังไม่ได้ ไปเทศนาว่าการจนเป็นพระโสดาบันทั้งหมด
 แสดงอนัตตลักขณสูตรขึ้นมาเป็นพระอรหันต์เลย

รูปมันเป็นสุขหรือเป็นทุกข์

มันเป็นทุกข์พระเจ้าข้า

เวทนาเป็นสุขหรือเป็นทุกข์

เป็นทุกข์พระเจ้าข้า

สัญญาเป็นสุขหรือเป็นทุกข์

เป็นทุกข์พระเจ้าข้า

สังขารเป็นสุขหรือเป็นทุกข์

เป็นทุกข์พระเจ้าข้า

วิญญานเป็นสุขหรือเป็นทุกข์

เป็นทุกข์พระเจ้าข้า

เป็นทุกข์แล้วทำไมไม่ทิ้งมัน เป็นทุกข์ทำไมไม่เท่าทันมัน เป็นทุกข์แล้วทำไมไปถอดมันไว้
ล่ะ

นี่ไง ก็เลสมันเป็นพิษไง มันว่านี่ของเรา นี่เป็นของเรา นี่เป็นตัวตนของเราไง แล้วของเรา
ทำไมควบคุมมันไม่ได้ล่ะ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตื่นขึ้นมาเห็นโทษใจ เห็นโทษมันก็สละมันก็ทิ้ง
ใจ เวลามันทิ้งขึ้นไป เวลาสิ่งที่เป็นอย่างนั้นๆ ไม่เอามัน สิ่งที่เป็นอย่างนั้นจะทิ้งมันให้หมด แล้วทิ้งมันได้
ใหม่ ถ้าทิ้งมันได้มันจะเกิดภาวนามยปัญญาไง

ปัญญาในพระพุทธศาสนาเป็นภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการภาวนา ปัญญาเกิด
จากจิตที่เคลื่อนไหว ไม่ใช่สัญญา เกิดจากสัญญา เกิดจากสังขาร เกิดจากขันธ ๕ เวลาภาวนามย
ปัญญามันก็เป็นความรู้สึกนึกคิดแต่มันมีสัมมาสมาธิเป็นพื้นฐาน สัมมาสมาธิ ถ้ามีสัมมาสมาธิ
มรรค ๘ จักรมันจะเคลื่อน มันจะเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา

ไม่มีสัมมาสมาธิเป็นสัญญา สัญญาก็นี่ไง สมมุติบัญญัตินี่ไง ทำไมใครจะไม่มีความคิด
เราไม่มีสมองหรือ คิดได้ทั้งนั้นนะ คิดจนบ้าก็ยังคิดไม่จบมันล่ะ แต่ถ้าเป็นภาวนามยปัญญามัน
บดมันบีบ มันบดมันบีบ บดบีบใคร

เวลากิเลสเป็นพิษๆ เวลาชำระล้างขึ้นมา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ เวลา
อาสาชกขณญาณทำลายอวิชชา เวลาทำลายอวิชชา เวลามารมันดิ้นรนของมัน มันจะให้ลูกสาวมัน
มาช่วยใจ ความโลภ ความโกรธ ความหลงใจ แล้วหลานของมัน เหลนของมันใจ แต่เวลาเราฝึกหัด
ปฏิบัติใจ จิตใจของเราเป็นบุคคล ๔ คู่ มันมหัศจรรย์ใจ

ในปัจจุบันนี้ จิตยังหามันไม่เป็น จิตยังหาไม่เจอ ยังทำสมาธิไม่เป็น พอทำสมาธิเป็นแล้ว
มันมีกำลังแล้ว น้อมไปให้เห็นสติปัญญา ๔ ตามความเป็นจริงใจ ถ้าน้อมไปเห็นสติปัญญา ๔ ตาม
ความเป็นจริง จะพิจารณากายก็ได้ จะพิจารณาเวทนาก็ได้ พิจารณาจิตก็ได้ พิจารณาธรรมก็ได้
สิ่งใดสิ่งหนึ่ง เอาอย่างเดียว

แต่เวลามันวิตกกังวลขึ้นมา เราทำแล้วจะไม่ประสบความสำเร็จ เราต้องแตกฉาน เราต้องพิจารณากายแล้วก็จะไปพิจารณาเวทนา แล้วจะไปพิจารณาจิต แล้วเราต้องไปพิจารณาธรรม พิจารณาแล้วเราจะมีสติปัญญา เราจะเข้าใจธรรม...สมบัติบ้า นี่เวลากิเลสมันเป็นพิษ มันเป็นพิษ อย่างนั้นนะ

แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์บอก ความบ้าไม่เอา เราจะเอาสติเอาปัญญา ถ้ามันรู้มันเห็นสิ่งใดนี่ คืออำนาจวาสนา สิ่งที่ไม่ใช่อำนาจวาสนา จิตสงบแล้วทำอะไรไม่เป็น

ไม่มีวาสนานะ จิตสงบแล้วมันว่านั่นละผลของการปฏิบัติ ผลของการปฏิบัติมันเป็นของชั่วคราว ผลของการปฏิบัติมันต้องสมุจเฉตพหุหน ถ้าสมุจเฉตพหุหนนะ ปัจเจกัตถัง สันติภูมิโก คนที่มีคุณธรรมเขาจะรู้ทันที รู้ทันทีเพราะอะไร

รู้ทันทีเพราะจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะไม่มีต้นไม่มีปลาย เวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ข้อวัตรปฏิบัติขึ้นมาเป็นเครื่องอยู่ของใจ ใจถ้ามันมีที่อยู่ที่อาศัยมันมีสัมมาสมาธิเป็นพื้นฐาน ถ้ามีสัมมาสมาธิเป็นพื้นฐานขึ้นมา ถ้ามีครูบาอาจารย์นะ

มันจะนอนตายอยู่นั้นใช่ไหม ท่านจะนอนตายอยู่นั้นหรือ

เขาทำความสงบของใจเข้ามาเพื่อที่จะยกขึ้นสู่วิปัสสนา การยกขึ้นสู่วิปัสสนาคือจะเห็นกิเลสไป

ไอ้ที่ว่ามันเป็นพิษๆ อยู่แน่แหละ เป็นพิษๆ เพราะมีติดบอด เพราะไม่รู้จักมันไง เพราะไม่รู้จักไม่เห็นมัน มันถึงเป็นพิษ แต่ถ้ารู้จักมัน เห็นมัน ถ้าจิตสงบแล้วให้หมอมไปพิจารณาสติปัญญาฐาน ๔

ถ้าหมอมไปพิจารณาสติปัญญาฐาน ๔ ถ้ามันเห็นโดยสัมมาสมาธิ เห็นโดยจิตที่มีกำลัง ที่หลวงปู่มันแก้จิตๆ ใจ จิตเป็นอย่างไรๆ จิตถ้ามีกำลังแล้ว ทำสมาธิได้แล้วไม่ติดสมาธิ

ทำสมาธิก็ทำสมาธิไม่เป็น เห็นจิตตัวเองไม่ได้ ไม่รู้จักจิตของตัวเอง จิตสงบแล้วล้มลุกคลุกคลาน สงบเป็นขณิกสมาธิก็แวบๆ มันเล็กๆ น้อยๆ ถ้าเป็นอุปาจาระมันเห็นสติปัญญาฐาน ๔ เห็นกายโดยไม่มีความถนัดขึ้นมา ก็ทำให้มันมีกำลังมากขึ้น ถ้ากำลังมากขึ้น อับปนาสมาธิมันจะไปสร้างกำลังขึ้นมา

การสร้างขึ้นมา อับปนาสมาธิจะยกขึ้นสู่วิปัสสนาไม่ได้ เพราะมันไม่อุปจาระ เพราะมันไม่รู้ไม่เห็นของมัน

ถ้าเป็นอุปจารสมาธิ จิตสงบแล้วถ้ามันเห็นสติปัฏฐาน ๔ ถ้าเห็นสติปัฏฐาน ๔ ถ้ามีกำลังของมัน จะต้องฝึกหัดใช้ปัญญา

สมาธิแก้กิเลสไม่ได้ สมาธิแก้กิเลสไม่ได้ ไม่มีสมาธิทำอะไรไม่ได้ทั้งนั้น แล้วทำสมาธิก็ทำสมาธิไม่เป็น ก็ไม่รู้จักสมาธิอีกต่างหาก

แล้วถ้าไม่รู้จักสมาธิขึ้นมา ก็อารมณ์นี้ “ว่างๆ ว่างๆ” ว่างๆ แล้วสิ้นกิเลส ธรรมเป็นพิษ ว่างๆ แล้วสิ้นกิเลส เพราะมันไม่มีกิเลส มันหากิเลสไม่เจอ มันไม่รู้จักกิเลส แล้วมันก็ไม่ได้ประพฤติปฏิบัติตามแนวทางสติปัฏฐาน ๔ แล้วก็รู้จักสุดท้ายปัญญา จินตมยปัญญา ภาวนามยปัญญา เพราะสิ่งที่เกิดขึ้นรวบยอดว่าเป็นปัญญาของตนทั้งสิ้น

ถ้ามันเป็นปัญญา เราเป็นเด็กมาก่อนนะ ทุกคนเกิดมาเป็นทารกแล้วเจริญเติบโตขึ้นมา เรามีการศึกษามาทั้งนั้น ศึกษา เรา ก็รู้ว่าศึกษาว่าจะเรียนจบทุกขภัยมาทั้งนั้น ตกแล้วตกอีก ซ่อมแล้วซ่อมแล้วยังไม่จบสักที ถ้ามันจบมา โอ้! มีความรู้ มีความรู้จะประกอบสัมมาอาชีวะอะไร ก็วางแผนจินตนาการ

จินตนาการไปแล้วกลัวทุกขกลัวภัย กลัวทุกขกลัวยาก จะทำอะไรก็ไม่เต็มไม้เต็มมือ ทำสิ่งใดไม่เป็นทั้งสิ้น แล้วมันก็มีความรู้สึกนึกคิดอยู่อย่างนั้นทั้งนั้น นี่โลกียปัญญา สุตมยปัญญา จินตมยปัญญา โลกียะทั้งสิ้น

ทำความเข้าใจให้ได้ ทำความสงบของใจด้วย ถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธิก็สุตะและจินตมยปัญญานี้ศึกษา ใช้สติปัญญา ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ แล้วถ้ามันหยุดคิด มันแปลก มันจะแตกต่างกับสุตะและจินตะ ถ้ามันมีสติ มีสติมันใช้สติปัญญา ใช้สติปัญญาใคร่ครวญอารมณ์ ความรู้สึก เพราะอะไร เพราะมันจะว่างไป สัจญญาอารมณ์ๆ รูป เวทนา สัจญญา สังขาร วิญญูญาณ สมบูรณ์แบบถึงเป็นความคิด ถึงเป็นอารมณ์

แล้วถ้ามันวางขึ้นมา มันวางรูป เวทนา สัจญญา สังขาร วิญญูญาณ มีธาตุ ๔ และขันธ์ ๕ พอมันวางขึ้นมา วางแล้วเหลืออะไร ธาตุรู้ ธาตุรู้คือตัวจิต มันรู้มันเห็นนะ แล้วเดี๋ยวมันก็คิดอีกแล้ว คิดอีกก็ใช้สติปัญญาไปอีก ไล่อีกมันก็หยุด ถ้ามันหยุดขึ้นมา ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนาเห็นสติปัฏฐาน ๔

ถ้าเห็นสติปัญญา ๔ โดยกำลังของจิต ถ้าโดยกำลังของจิต จิตมันใช้สติปัญญาได้ ฝึกหัดใช้สติปัญญา ครูบาอาจารย์ของเราบอก “ฝึกหัดวิปัสสนาอ่อนๆ ฝึกหัดวิปัสสนาอ่อนๆ”

“ทำความเข้าใจของใจ ทำสมาธิสมาธิ เดี่ยวปัญญา มันจะเกิดเอง เดี่ยวเราจะบรรลุธรรม เดี่ยวจะบรรลุธรรม”

ธรรมเป็นพิษเพราะกิเลสเป็นพิษ กิเลสมันหลอก หลอกแล้วก็เชื่อมั่น แล้วด้วยวุฒิภาวะอ่อนแอก็เชื่ออย่างนั้น เชื่ออย่างนั้น เชื่อ ศรัทธาความเชื่อแก่กิเลสไม่ได้

แก่กิเลสมันต้องภาวนามยปัญญา ปัญญาเท่านั้นที่จะชำระล้าง ที่จะทะลวงกิเลสตัดหาความทะยานอยากในใจของคนคนนั้น อตตาทิ อตตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ตนเท่านั้นที่จะเกิดภาวนามยปัญญา

แล้วเวลาฝึกหัดใช้ปัญญานะ วิปัสสนาอ่อนๆ เวลาปัญญา มันเคลื่อน ปัญญา มันหมุนนะ คนคนนั้น จิตดวงนั้นจะเกิดความมหัศจรรย์กับจิตดวงนั้น ถ้าเกิดความมหัศจรรย์กับจิตดวงนั้น นี่คือปัญญาในพระพุทธศาสนา

สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน ไม่มีสมถกรรมฐาน ไม่มีจิต ไม่มีกำลังขึ้นมา จะยกขึ้นสู่วิปัสสนาได้อย่างไร

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านแก่จิตๆ แก่ลูกศิษย์ลูกหาของท่านก็เพราะตรงนี้ไง ทำความสงบของใจ ทำสมาธิก็ทำไม่ได้ ทำสมาธิได้แล้วก็ใช้ปัญญาไม่เป็น ใช้ปัญญาไม่ได้ ยกขึ้นสู่วิปัสสนาไม่ได้ ฝึกหัดใช้ปัญญาก็ใช้ปัญญาได้ครั้งสองครั้ง ได้กระทำแล้วพอมีความรู้นิดหน่อยแล้วจะทำต่อเนื่องไปไม่ได้เพราะไม่มีवासนา

ถ้ามีवासนาขึ้นมา ถ้ามันขัดข้องสิ่งใด ไม่มีสมาธิมันก็เป็นสติปัญญา พอใช้ปัญญาไปๆ สมาธิมันก็อ่อนลง ความอ่อนลง สมาธิมันเสื่อม เสื่อมแล้วเราใช้อะไร เราก็ใช้ปัญญาสามัญสำนึกนี้ไง ปัญญาสามัญสำนึกมันก็เป็นโลกใจ มันก็เป็นอามิสใจ มันก็เป็นจินตนาการนี้ไง ธรรมเป็นพิษนี้

ธรรมเป็นพิษ ผู้ที่ปฏิบัตินั้นก็ไม่มีใครก้าวหน้า ไม่เจริญก้าวหน้าก็โทษแต่ธรรมะ โทษแต่ว่าพระพุทธศาสนาสอนเลอะเทอะ สอนเปราะเปื้อน ตัวเองเป็นผู้วิเศษ ทิฏฐิमानะมันจดจำ ถ้ามันจดจำ

ถ้ามันพิจารณาไปไม่ได้ก็วาง มันเป็นไปไม่ได้ งานข้างหน้าที่มันใหญ่โตเราทำไม่ได้ เราก็กลับมาทำพื้นฐานของเราขึ้นมาให้ได้ก่อน เวลาใช้ปัญญาไปแล้วมันใช้กำลังไป จิตมันจะเสื่อม แม้แต่ทำสมาธิฯ เดียวก็ทำได้ เดียวก็ทำไม่ได้ แล้วทำแล้วจะรักษาไว้ได้ยาก

แต่เวลาครูบาอาจารย์ที่ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาเนะ พอมันฝึกหัดใช้ปัญญามันเข้าใจ มันเข้าใจ มันเห็นผล พอเห็นผลขึ้นมา ผลนี้เกิดมาจากอะไร เกิดจากความเพียร ความเพียรเกิดมาจากสติ เกิดจากคำบริกรรม เกิดจากปัญญาอบรมสมาธิ ทำอย่างไรให้จิตมันสงบ พอจิตสงบแล้ว ถ้าสงบแล้วมีกำลัง ถ้าเห็นสติปัญญา ๔ แล้วใช้ปัญญาไปเลย เวลามันปล่อยวางชั่วคราวๆ เห็นใหม่

นี่ไง ว่าปล่อยวาง ปล่อยวางอย่างไร ที่ว่า เวลาเราทำความสงบแล้วมันจะบรรลุธรรม มันจะเข้าใจธรรมะ มันปล่อยอะไร มันรู้อะไร มันเห็นอะไร นี่ธรรมมันเป็นพิษไง เป็นพิษเพราะกิเลสไง แล้วไม่มีวุฒิภาวะ อ่อนแอมาก

แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ของเราเนะ ท่านมีสติ แล้วท่านมีปัญญาของท่าน ท่านต้องการข้อเท็จจริงของท่าน ถ้าข้อเท็จจริงของท่าน หนึ่ง ขึ้นหาครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ท่านจะคอยชี้แนะๆ

แล้วคอยชี้แนะแล้ว ใจธรรมชาติของเราเนะ เราก็ไม่เชื่อ เพราะเราก็ฝึกหัดไป เราก็ปฏิบัติไป เราก็ล้มลุกคลุกคลานเรานี่ไง คำว่า “ล้มลุกคลุกคลาน” คือลงทุน คือได้ฝึกหัดปฏิบัติแล้ว พอฝึกหัดปฏิบัติแล้วถ้ามันไม่ได้ผล แล้วครูบาอาจารย์บอกไม่ใช่ มันต่อต้านนะ “ก็ทำแล้ว” ประชาธิปไตยไง เหมือนกัน เท่ากัน

เหมือนกัน เท่ากัน มันต้องมีความสุขเหมือนกัน

เหมือนกัน เท่ากัน มันต้องมีกำลัง

เหมือนกัน เท่ากันนะ พอปล่อยจากสมาธิมันจะพุ่งเข้าสู่ปัญญาเลยถ้ามันเป็นจริง

ไอ้เนี่ยมันไม่จริง ธรรมมันเป็นพิษ ถ้ามันจริงๆ เนะ พอมันเป็นจริง หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเราเนะ เวลาทำความเพียรๆ เนะ ๒๔ ชั่วโมง ทั้งวันทั้งคืน หลวงปู่สิงห์ทอง จนหลวงตาพระมหาบัว หลวงปู่เจี๊ยะ ชมนาดูเลย เดินจนทางจงกรมเป็นร่อง เขาเดินได้อย่างไร เดินได้อย่างไรเนะ

ครูบาอาจารย์แต่ละองค์ที่ปฏิบัติมาท่านเดินจงกรมทั้งวันทั้งคืน ๒๔ ชั่วโมง แล้วยิ่ง
อุกฤษฏ์ หลวงตาท่านพูดเอง อยู่กับใครไม่ได้ ต้องอยู่คนเดียว อยู่คนเดียวภาวนาเต็มที่แล้ว ทำ
อย่างนั้นนะ เวลาความเพียรมันเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมามันเป็นอย่างนั้นนะ

ไอ้ของเราทำอะไร “ประชาธิปไตย เท่าเทียม ทำเหมือนกัน ต้องรู้เหมือนกัน”

เหมือนกันตรงไหนล่ะ เหมือนกันอย่างไรล่ะ

แต่ถ้ามันเป็นอำนาจวาสนาของเราละ สาธุ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอตทัคคะ ๘๐ องค์ มันอยู่ที่ทำความถนัด คือใคร
สร้างอำนาจวาสนาบารมีมา เขาทำอะไรเขาเป็นประโยชน์

เวลาผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติในสมัยพุทธกาลนะ ผู้เป็นธรรมกถึก ผู้ที่เป็นพระปฏิบัติจะไปเฝ้าองค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าขอกรรมฐาน เวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาขัดข้องสิ่งใดก็ไปหาองค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในพระไตรปิฎกมากมาย

นี่ก็เหมือนกัน หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านฝึกหัดปฏิบัติของท่านขึ้นมา ท่านก็คุ้มครองดูแล
ลูกศิษย์ลูกหาของท่าน เวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาทำให้มันตามข้อเท็จจริงนั้นขึ้นมา ให้เป็นศีล ให้เป็น
สมาธิ ให้เป็นปัญญา

พระไม่ทรงธรรมทรงวินัย ใครจะทรง

ผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติประพฤติปฏิบัติขึ้นมาไม่มีศีล ไม่มีสมาธิ ไม่มีปัญญาขึ้นมา แล้วมันปฏิบัติ
อะไร มันว่างเปล่าในหัวใจดวงนั้นไง ถ้าในหัวใจดวงนั้นมันมีศีล มีสมาธิ มีปัญญาขึ้นมา มันรักษา
ของมัน

ฉะนั้นที่ว่า “จิตเป็นอย่างไร จิตเป็นอย่างไร”

จิตเป็นอย่างไร คือจิตเป็นสัมมาสมาธิ จิตมั่นคง จิตหนักแน่น จิตมีอำนาจวาสนา มีอำนาจ
วาสนาแล้วยกขึ้นสูวิปัสสนา มันจะเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต ถ้ามันไม่เห็น ไม่เห็นก็ทำสมาธิให้
มากขึ้นแล้วน้อมไปให้เห็น น้อมไปให้เข้าใจ

ถ้าน้อมไปเห็น เพราะอะไร เพราะการปฏิบัติในแนวทางพระพุทธศาสนา มันปฏิบัติ
แนวทางสติปัฏฐาน ๔ เพราะกิเลสมันอยู่ที่กาย มันอยู่ที่ใจ แล้วคนเราเกิดมามีกายกับใจ

กายกับใจ บางคนติดที่ร่างกายนี้ ร่างกายนี้ต้องฉวีวรรณ ร่างกายนี้ต้องสมบูรณ์แบบ มันก็
ทะนุถนอมของมัน แต่บางคนร่างกายมันก็เป็นเรื่องธรรมดา เราก็ไม่ค่อยได้สนใจเท่าไร แต่เราก็มี
ความทุกข์ใจ ความทุกข์เกิดจากความรู้สึกนึกคิดใจ เห็นไหม ทุกข์กาย ทุกข์ใจ

เวลาทุกข์กายๆ ทุกข์กายเพราะเดือดร้อน ทุกข์กายเพราะหิวกระหาย ทุกข์กาย ทุกข์ใจ
ทุกข์เพราะไม่มีจะกิน ทุกข์เพราะมันทุกข์มันยาก

เห็นไหม ทุกข์กาย ทุกข์ใจ เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นไปมันก็มีการทุกข์กาย ทุกข์ใจ เวลาทุกข์
กาย ทุกข์ใจ ถ้าจิตสงบแล้ว ถ้าจิตสงบเห็นสติปัฏฐาน ๔ นี่ไง สติปัฏฐาน ๔ เพราะอะไร

เพราะสิ่งที่ทุกข์กาย ทุกข์ใจ มันเป็นธรรมชาติ มันเป็นสิ่งที่มีอยู่กับสิ่งมีชีวิต แล้วองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนา รื้อสัตว์ชนสัตว์ รื้อสัตว์ชนสัตว์ก็รื้อหัวใจของสัตว์โลก หัวใจของ
สัตว์โลกที่มันเกี่ยวมันข้อง มันมีกิเลสต้นหาความทะยานอยาก มีความยึดมั่นถือมั่นใจ

เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง สิ่งใด
เป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนัตตา

เรามีทุกข์ใหม่

ทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริง

ทุกข์อยู่กับอะไร

ทุกข์ก็อยู่กับความไม่แน่นอนนี่แหละ ทุกข์อยู่กับความเปลี่ยนแปลงนี่แหละ มัน
เปลี่ยนแปลงของมันโดยธรรมชาติของมันอยู่แล้ว แล้วเราก็เป็นทุกข์เป็นยากไปอยู่กับมันใจ แล้ว
เราก็ทุกข์ยาก ทุกข์ยากอยู่กับความทุกข์ความยาก กายกับใจอยู่อย่างนี้ แล้วไม่มีต้นไม่มีปลาย

แต่เราทำความสงบของใจเราเข้ามา ถ้าใจมันสงบสุขแล้ว ทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความ
จริง ทุกข์เกิดจากเหตุ ทุกข์เกิดจากสมุทัย ทุกข์เกิดจากกิเลสต้นหาความทะยานอยาก

ทำความเข้าใจเข้ามาๆ ถ้าใจสงบแล้วถ้ามันเห็นกายๆ กับใจ ถ้ามันใช้สติปัญญาพิจารณาไป อะไรเป็นทุกข์ ใครเป็นคนไปยึด ไปยึดเพราะความไม่รู้ตัวใจ ไม่รู้ตัวด้วยสมุทัยใจ ตัดหาความทะยานอยากไป ทั้งอยากได้ ทั้งอยากผลึกทั้งใสทั้งนั้นนะ แล้วไม่รู้ไม่เห็นใจ แต่ถ้าจิตสงบแล้วน้อมไปเห็นสติปัญญาฐาน ๔ มันจะเห็น

ถ้ามันเห็นนะ มันสะท้อนหัวใจ สะท้อนมากๆ ภาวนามยปัญญา มันจะเกิดตรงนี้ ตรงนี้เป็นจุดเริ่มต้นของการยกขึ้นสู่วิปัสสนา แล้วทำกันไม่เป็น ทำกันไม่ได้ แล้วไม่มีครูบาอาจารย์คอยประคองขึ้นมาให้เริ่มต้นเข้าสู่วิปัสสนา

หลวงตาพระมหาบัวท่านบอกไว้ วิปัสสนาอ่อนๆ การฝึกหัดใช้ปัญญาอ่อนๆ พอการฝึกใช้ปัญญา มันจะเกิดภาวนามยปัญญาไป

แล้วถ้าเกิดภาวนามยปัญญา แล้วถ้ารู้และเข้าใจ มันจะเห็นข้อเท็จจริงว่าเป็นสุตมยปัญญา จินตมยปัญญา ภาวนามยปัญญา มันแตกต่างกันอย่างไร แล้วแตกต่างกันตามข้อเท็จจริงด้วยนะ แล้วถ้าเป็นจริงๆ ขึ้นมานะ เกิดภาวนามยปัญญา ก็ต้องฝึกหัดปฏิบัติ เพราะอะไร

เพราะวิปัสสนามันต้องรู้แจ้ง รู้แจ้งแทงตลอด รู้แจ้งแทงตลอดไ้ความยึดมั่นถือมั่น ไ้ตัดหาความทะยานอยาก นั้นนะสมุทัย นั้นนะกิเลส นั้นนะสิ่งทำให้เกิดทุกข์

ถ้าเกิดทุกข์ ทุกข์ควรกำหนด สมุทัยควรละ

ถ้าไปละทุกข์ๆ ละได้ ปวดนะ ลูกขึ้นก็หาย ถ้านั่งแล้วขยับมันก็จบ ละได้ ทุกข์นะ แล้วสมุทัยอยู่ไหนละ แล้วแก้กิเลสได้ไหม แล้วเห็นกิเลสหรือเปล่า แล้วจะเห็นอย่างไรละ

เห็นมันก็ต้องเห็นสมุทัยใจ เห็นสมุทัย เวลาใช้สติปัญญา ภาวนามยปัญญา ปัญญา มันจะรู้มันจะเห็นของมัน มันจะพิจารณาของมัน เข้าแล้วเข้าเล่าๆ ถ้ามันเท่าทันด้วยกำลังของสมาธิมันก็ปล่อยชั่วคราวๆ นี่คือการฝึกหัด เริ่มต้นของการฝึกหัดใช้ปัญญาวิปัสสนาอ่อนๆ วิปัสสนาอ่อนๆ จนมันเข้มแข็งและแก่กล้า เข้มแข็งและแก่กล้าด้วยสติ ด้วยสมาธิ และภาวนามยปัญญา พอภาวนามยปัญญา มันเกิดขึ้น พิจารณาไปแล้ว โอ้โฮ! มันมหัศจรรย์ มันมีความสุข เห็นใหม่

สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี ทำความปกติสุขในใจของตนนั้นคือสัมมาสมาธิ ยกขึ้นสู่วิปัสสนาๆ ใช้ปัญญา ปัญญาที่มันฟาดมันฟัน ปัญญาที่มันชำระมันล้าง มันถอดมันถอนนะ โอ้โฮ!

ไอ้สมาธินอนตายอยู่นั่นนะ นี่ไง ไอ้ที่ว่าทำสมาธิแล้วปัญญาจะเกิดเอง มันนอนตายอยู่นั่น พอเราฝึกหัดใช้ปัญญา โอ้ย! ปัญญามันดีกว่าเออะเลย เฮ้ย! ปัญญามันแตกต่าง

ภาวนามยปัญญาไง ภาวนามยปัญญามันก็แตกต่างสิ แล้วถ้ามันไม่แตกต่าง มันทำไมถึงเป็นภาวนามยปัญญาละ ทำไมมันถึงเป็นปัญญาในพระพุทธศาสนาละ ทำไมเป็นปัญญาที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเชิดชูบูชาละ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการนะ เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาเป็นคนอย่าเบียดเบียนกัน อย่าทำร้ายกัน อย่านินทากาละ อย่ายุอย่าแหยงตะแคงรั้ว อย่าหมดเลย แต่ถ้าพิจารณาด้วยภาวนามยปัญญา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายกย่องสรรเสริญไง การฆ่ากิเลสไง ตัดป่าทั้งป่า ไม่ได้ตัดต้นไม้แม้แต่ต้นเดียว

การชำระล้างกิเลสนะ ป่าที่หยาบช้า ป่าที่รุกราน ป่าที่ทับถม จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะเราหรือเราถอนนะ การฆ่าการทำลาย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายกย่องสรรเสริญ

แล้วเราทำอะไร เราได้ทำเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมาของเราขึ้นมาหรือไม่

ถ้าเราไม่ทำสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา เห็นไหม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ “องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนาหรือสัตว์ชนสัตว์ เทวทัตๆ จะปกครองสงฆ์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชราคร่ำคร่าแล้ว ให้ได้พักผ่อน ข้าพเจ้าเทวทัตจะเป็นผู้อบรมสั่งสอนเสียเอง”

นี่ไง ไอ้ธรรมเป็นพิษ ตัวเองยังไม่รู้จักการฝึกหัด ตัวเองยังทำสมาธิไม่เป็น ฌานโลกีย์มิจฉาทิณณ์นะ ไอ้ฌานโลกีย์ อภิญญา เพราะอะไร เพราะมันติดใจ พอมันติด สำคัญตนว่ายิ่งใหญ่ สำคัญตนก็รู้แค่นั้นนะ รู้แค่ได้ฌานสมาบัติ มันยังไม่เกิดปัญญาอะไรเลย แล้วยังสำคัญตนว่ายิ่งใหญ่อีกนะ

แต่ถ้าเป็นธรรมละ ทางสองส่วนไม่ควรเสพ อัตตกิลมถานุโยคจะทำอย่างไรให้มันเป็นความมหัศจรรย์ต่างๆ นั่นนะไร้สาระ กามสุขัลลิกานุโยคก็ไร้สาระ มัคโค ทางอันเอก ทางอันเอกก็ภาวนามยปัญญาไง ปัญญาที่เป็นสัจจะเป็นความจริงไง เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอบรมบ่มเพาะสั่งสอนขึ้นมาเป็นอย่างนี้ไง เทวทัตมา เทวทัตฌานโลกีย์ แล้วธรรมเป็นพิษไป ออกนอกกลุ่มนอกรทาง

ใจมหัศจรรย์มากนะ คิดอย่างไรก็ได้ ปรารถนาอย่างไรก็ได้ แล้วทำอย่างไรก็ได้ ก็ได้ๆ นี่คือ อยู่ในอาณัติของกิเลสทั้งหมด ถ้าออกนอกกลุ่มนอทาง กิเลสย่อม่องส่องไสเลย ใจดวงนี้อยู่ใน อำนาจของเรา แต่ถ้าเข้าสู่ธรรมะนี้ กิเลสนี้ไม่ได้

เวลาเราฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมาที่มันทุข์มันยาก กิเลสทั้งนั้นนะ กิเลสร้อยแปด กิเลส มันพลิกแพลง แล้วกิเลสมันอยู่กับใคร กิเลสมันอยู่ท่ามกลางหัวใจดวงนี้ เพราะอวิชชาพาเรา มา เกิด

แล้วอวิชชา จิตเดิมแท้ที่ส่องใส ส่องใส่นั้นนะคือตัวมันเลยละ สู้ตีจิตนั้นนะ นั้นละกิเลสอยู่ ตรงนั้นนะ แล้วเราทำได้ขนาดนั้นใหม่ เรายังทำไม่ได้ขนาดนั้น แค่นี้เรามีสัญญาอารมณ์แล้วได้ สัมผัส เชื่อมมันแล้วไหลตามมันไป ทำไมเชื่อได้ขนาดนี้ ทำไมเชื่อได้ขนาดนี้ ทำไมไม่มีสติปัญญา เลยหรือ

ถ้ามีสติปัญญา เราเกิดมาเป็นมนุษย์นะ ภาวนามากี่ปีแล้ว มีสิ่งใดตกค้างในหัวใจบ้าง มี อะไรที่ทำให้มีหมีตาขึ้นมาบ้าง ทำอย่างไรให้มีปัญญาเท่าทันอารมณ์ความรู้สึกของตนบ้าง ทำ อย่างไม่ให้เห็นโทษว่าเกิด แก่ เจ็บ ตายมันทุกข์แค่ไหน ทำอย่างไรให้บอกผัดวันประกันพรุ่งอยู่ นี้ ไม่คิดเลยหรือว่าชีวิตนี้มันจะมีวันสิ้นสุด

ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุดนะ เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะไม่มีต้นไม่มีปลายจนมานั่ง กันอยู่ด้วยอำนาจวาสนาได้เกิดเป็นมนุษย์นะ เกิดมาพบพระพุทธศาสนานะ เป็นอริยทรัพย์ด้วย แล้วเกิดกึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาเจริญจากหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านฝึกหัดปฏิบัติขึ้น มาแล้ววางข้อวัตรปฏิบัติไว้ให้เป็นหนทางให้เราฝึกหัดปฏิบัติ เราจะมีสติปัญญารู้เรื่องอย่างนี้ใหม่

ปัญญามาก ศึกษามาก รู้มาก ทำสมาธิไม่เป็น

ทำสมาธิไม่เป็น หมายความว่า ไม่สามารถชนะตนเอง

ทำสมาธิเป็น สามารถทำให้จิตสงบได้ ชนะตนเองได้ ชนะตนเองให้เป็นสัมมาสมาธิ เพราะ สัมมาสมาธิเป็นสากล

ฤๅษีชีไพรเขาทำความสงบของใจทั้งนั้น แต่มันเป็นมิจฉา เพราะทำเพื่ออภิญญา ทำเพื่อ อออยากมีกำลัง อยากรู้วาระจิตเขา อยากรู้อดีตชาติ อยากรู้ๆ ทั้งนั้นนะ

นี่ไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบุพเพนิวาสานุสติญาณไง ไม่ใช่ ดึงกลับ จตุปปาตญาณ อนาคตรู้หมด ทายไว้หมดแล้ว พระศรีอริยเมตไตรยจะมาตรัสรู้ในภัทร์ภพนี้ อนาคตวงศ์อีก ๑๐ องค์รออยู่ข้างหน้า บอกชื่อบอกเวลาไว้หมด นี่ไง จตุปปาตญาณ แก้กิเลสไม่ได้

เวลาแก้กิเลส ดึงกลับมาเป็นปัจจุบัน อาสวัชฌญาณทำลายอวิชชา ทำลายมารนั้นแหละ ทำลายอวิชชาคือพญามาร แล้วพญามารขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะเวลาสิ้นกิเลสก็ทำลายอวิชชาในหัวใจของท่าน มารของใครก็มารของมัน

มารของใคร เห็นไหม จริตนิสัย เราสร้างบุญสร้างอำนาจวาสนามาอย่างไร “อย่าคิดอย่าทำ จะเป็นจริตเป็นนิสัยของเธอ” เกิดแต่ละภพแต่ละชาติได้สร้างบุญสร้างกุศลมากน้อยขนาดไหน ทำบาปทำกรรมไว้มากมายนะ เวลาเราระลึกถึงพระพุทธเจ้าขึ้นมามันต่อต้านทั้งนั้นนะ ทำบาป ทำกรรมเหี้ยมยำดูถูกดูแคลนเขา เวลาฝังลงที่ใจทั้งนั้น เวลาฝังลงที่ใจ เวลาจะทำได้ไป ใจที่ว่าดูแคลนเขานั้นแหละมันจะมอดทอนอำนาจของตน

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทศชาติ เสียสละทั้งนั้น ให้ทั้งนั้น ขอช่างก็ให้ ขอค้นหา ชาติ ก็ให้ ขอนางมัทรีก็ให้ ขอใครก็ให้ ขอตัวเองก็ให้ ให้ทั้งนั้น เวลาเกิดเป็นเจ้าชาย สิทธัตถะไป ให้เพื่อโพธิญาณ ให้เพื่อโพธิ พุทธะ มีสติมีปัญญาเท่าทันกิเลสตัดมหาความทะยาน ออยากในใจของตน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรมๆ กราบก็กราบธรรมในหัวใจดวง นี้ไง

ใจของเราธรรมมันเป็นพิษใจ ทั้งๆ ที่วันนี้วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา วันสำคัญทาง พระพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมๆ ด้วยสังฆธรรม ด้วยธัมมจักข ด้วย มรรค ๘ ด้วยทางสายกลางในพระพุทธศาสนา เราก็ศึกษาค้นคว้ามาเต็มหัวใจเลย แต่ธรรมมันเป็นพิษ สภาวะแวดล้อมในใจเราเป็นพิษทั้งนั้น ทำสมาธิก็ไม่ได้

ทำสมาธิมันปลอดโปร่งนะ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี เรายืนยันสมาธิ ยืนยันสมาธิเพราะอะไร เพราะว่าจิตตภาวนา จิตของใครก็จิตของบุคคลคนนั้น แล้วไม่ดูแลรักษาจิตของตน แล้วดูแล รักษาจิตของตนไม่เป็น

ศึกษามาทั้งนั้น ค้นคว้ามาทั้งนั้น ส่งออกทั้งนั้น แล้วเวลาความจริงมันหลอก เราพ่ายแพ้ ตลอด ธรรมเป็นพิษ เป็นพิษเพราะกิเลส กิเลสเท่านั้นทำให้ทุกข์ให้ยาก ทำให้เวียนว่ายตายเกิดใน

วิภูฏะ มีศรัทธาความเชื่อในพระพุทธรูปศาสนา เกิดมายุคกึ่งกลางพระพุทธรูปศาสนา ศาสนาจะเจริญรุ่งเรืองกลางพระพุทธรูปศาสนา แล้วก็จะล้มลุกคลุกคลานไป

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้แล้ว ต่อไปพระก็จะมีผ้าเหลืองผูกคอเท่านั้น เป็นสัญลักษณ์เท่านั้น เรื่องมรรคผลไม่ต้องพูดถึง แค่สัญลักษณ์ไง ดูพระ ดูสี ถ้าทอดทิ้งธรรมและวินัย ก็เป็นอย่างนั้น ผ้าเหลืองห่มตอใจ แต่ถ้าหัวใจมันเป็นธรรม มันอยู่ที่กลางหัวใจ มันอยู่ที่หิริโอตตปปะ อยู่ที่ความรู้สึกนึกคิดเลย

แล้วขณะนี้ปัจจุบันนี้เราก็มีศรัทธาความเชื่อ เราก็จะฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา เราจะทำหัวใจของเราให้เป็นพุทธะคือจิตสงบ จะทำให้เราสิ้นกิเลส

จะสิ้นอย่างไรละ

จะสิ้นกิเลสต้องมีพุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ตื่นขึ้นมาจากกิเลสก่อน ตื่นขึ้นมาแล้วนะ ทำความสงบของใจเข้ามาให้พ้นจากกิเลสชั่วคราว คือขณะกิเลสเป็นครั้งเป็นคราว ขณะกิเลสเป็นครั้งเป็นคราว คือจิตสงบๆ ใจ จิตสงบต้องชำนาญในวิธีรักษาความสงบนั้น รักษาให้มีกำลังให้ต่อเนื่อง เวลาต่อเนื่องแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนา คือแนวทางสติปัฏฐาน ๔ เห็นทุกข์กาย ทุกข์ใจ ทุกข์กาย ทุกข์ใจ แล้วให้สติปัญญาคลี่คลาย คลี่คลายเป็นชั่วคราวชั่วคราว มันวางทุกข์ วางทุกข์ สุขในสัมมาสมาธิ สุขในภาวนามยปัญญา

เวลาพิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่า สมุจเฉทนะ ขณะ ดับทุกข์ ดับ นิโรธ สมบูรณ์แบบ สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส สังโยชน์ ๓ สมุจเฉทปหานัง ขณะ ดั่งแขนขาด บุคคลคนที่ ๑ เวลากิเลสมันขาดไปจากใจดั่งแขนขาด นี่ไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังอุทานเลย “อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ” มันชัดเจนอย่างนั้นไง

แต่ถ้าธรรมมันเป็นพิษมันมีอะไร มันมีอะไรเป็นขึ้นเป็นอัน มันมีอะไรเป็นเหตุ มันมีอะไรเป็นผล มันมีอะไรเริ่มต้น มันมีอะไรท่ามกลาง มีอะไรเป็นถึงที่สุด

ดับ นิโรธ เป็นข้อเท็จจริง บุคคลคนที่ ๑ แล้วจิตนี้มีหัตถ์จรรย

จิตเริ่มต้นจากทำสมาธิไม่เป็น คือไม่เห็นจิต ไม่รู้จักตัวเอง ทำสมาธิเป็นนี้รู้จักตัวเอง แต่กิเลสครอบงำเต็มหัวใจ ขณะตนเองเป็นครั้งเป็นคราว เห็นใหม่ ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา เริ่มต้นจากตรงนี้

พอเริ่มต้นจากตรงนี้ เวลายกขึ้นสู่วิปัสสนา นี่เง จิตที่มหัศจรรย์ จิตเป็นได้ถึงบุคคล ๘ บุคคล ๘ มันมีสถานะหมดนะ ถ้าจิตสงบแล้วจิตเป็นอย่างไร นี่สัมผัสสมาธิ ปุถุชน ปุถุชน กัลยาณชน ถ้าเห็นสติปัฏฐาน ๔ โดยข้อเท็จจริงเป็นโสดาปัตติมรรค บุคคลคู่ที่ ๑ บุคคลที่ ๑ บุคคลฝ่ายเหตุ บุคคลคู่ที่ ๑ ฝ่ายผล ด้วยการขณะ ด้วยการดับทุกข์ นิโรธ ข้อเท็จจริง สมุจเฉทปหาน ตั้งแขนขาด ฆ่ากิเลส เห็นใหม่ การฆ่าอย่างนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายกย่องสรรเสริญ

การฆ่าโดยการเบียดเบียน การฆ่าคนอื่น การทำลายล้าง เพราะอะไร เพราะกิเลสเป็นนามธรรม กิเลสเป็นนามธรรมนะ แล้วนามธรรมนี้อยู่ที่สติจิต ฉะนั้น จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมันถึงมีนามธรรมสิ่งนี้ไปไม่มีต้นไม่มีปลายไง

แล้ววันสำคัญทางพระพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธัมมจักขุ ด้วยความเป็นธรรม เป็นมงคล เป็นสังฆธรรม เวลาแสดงธรรมขึ้นมา ด้วยอำนาจวาสนา ปัญญาวิเศษ พระอัญญาโกณฑัญญะมีอำนาจวาสนา เวลาฟังธรรมแล้วฝึกหัดให้เป็นข้อเท็จจริงกระทำขึ้นมา ในใจของตน สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้น เพราะมันไม่เคยเกิดไง มันไม่เคยเกิดอาการอย่างนี้ มันไม่เคยเห็นสิ่งนี้

มันก็เฝ้ารขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ ๖ ปี เจ้าชายสิทธัตถะฝึกหัดปฏิบัติ ๖ ปี อุปัฏฐากมาตลอด แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่ตรัสรู้ธรรม จะไปสอนใครได้ละ เพราะเราก็ไม่รู้ ไม่รู้คืออวิชชา เราก็อยู่ได้พญามารด้วยกัน แล้วเราจะเอาอะไรไปสอนละ

แต่เวลาอาสาวิกขยญาณทำลายอวิชชา ทำลายพญามารแล้ว จะสอนแล้ว จะสอนก็เกิดทิวฐิขึ้นมาอีก ไม่ยอมฟัง ไม่ยอมฟัง เพราะทางสายกลางในพระพุทธศาสนาไง เวลาตัดกิลมถานุโยค ทำทุกรกิริยา ทำต่างๆ นะชอบ โลกมองอย่างนั้นนะ

เวลาเอาจริงเอาจังขึ้นมา เวลาแสดงธรรมๆ ขึ้นมา เวลาคนที่มีความวาสนา สิ่งที่เกิดขึ้น สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้น เกิดขึ้นคือเกิดจักขุญาณ

ทำความเข้าใจของใจ ใจสงบแล้วมีพุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน เวลาเห็นสติปัญญา ๔ มันเกิด จักขุญาณ เกิดความรู้ ความรู้เกิดจากจิต เวลาเกิดภาวนามยปัญญา มันก็เกิดจากจิต เวลา ธรรมจักร จักรมันเคลื่อนไป มันหมุน เพราะความคิดเร็วกว่าแสง ฉะนั้น ธรรมจักรมันต้องเร็วกว่า ความคิดนั้น มันถึงจับความคิดได้

กาย เวทนา จิต ธรรม ธรรมารมณ จับมาแยกมาแยกอะไร อารมณหนึ่งที่เกิดขึ้น ถ้าคนภาวนา เป็น เห็นใหม่ มันจะมีรูป มีเวทนา มีสัญญา มีสังขาร มีวิญญาณ อารมณความรู้สึกมันถึงเป็น อารมณขึ้นมาได้ เวลามันแยกออก แยกออก จับอารมณแล้วคลื่นมันออก คลายมันออก อารมณมัน เกิดได้อย่างไร อารมณมันจะหมุนไปได้ได้อย่างไร ถ้ามีปัญญา ถ้ามีปัญญาเท่าทัน

มันมีแต่สัญญาใจ มันเป็นอย่างนั้น มันเป็นอย่างนี้ ก็เลยมันเอาไปกินหมดแล้ว ก็เลยเต็ม พุงนั้นนะ ก็เลยมันเป็นพิษ

ธรรมเป็นพิษโดยกิเลสเป็นพิษเต็มหัวใจ เวลามันคลื่นคลาย มันเท่าทัน เวลาถ้ามันคลื่นออก เท่าทัน เวลาธรรมจักรๆ ภาวนามยปัญญา ความคิดเร็วกว่าแสง แต่ธรรมจักรจับคงที่ คลื่นออก คลายออก ปล่อยออก ทุกสิ่งออก แล้วมันเกิดดับๆ เห็นใหม่ คลื่นคลายเท่าไรมันก็อยู่อย่างนั้น แต่ เวลาสมุจเฉทปหาน นิโรธ เวลาขณะ มันขาด สังโยชน์ขาด กิเลสขาด ขาดไปจากหัวใจ ขาดจริงๆ นะ ไม่ได้แก้งด้วย เพราะอะไร เพราะมันเป็นปัจเจกตั้ง เป็นสันติภูมิจึง

กิเลสเป็นนามธรรมๆ ใจ จิตนี่ก็เป็นนามธรรม จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะอะไร เพราะสิ่งที่เป็นนามธรรมมันถึงคงที่ตายตัวไปด้วยกันอย่างนั้นไง แล้วเวลามันขาดไปแล้วเกิดอีก ๗ ชาติ

บุคคลคู่ที่ ๒ บุคคลคู่ที่ ๓ เวลาคู่ที่ ๓ กามราคะ ปฏิฆะ น้ำปามันรุนแรงขนาดไหน พิจารณา ครูบาอาจารย์ของเรา โอ้โฮ! ต่อสู้มาขนาดไหน เวลามันขาด ไม่เกิดบนกามภพ ตั้งแต่เทวดาก็ไม่ไป ไปได้อย่างเดียวคือพรหมเท่านั้น แล้วถ้าตามไป ภวาสวะ ภพ วิสติจิต ทำบุญทำบาปฝังลงที่นั่น ทั้งหมดนะ เวลามันทำลาย ทำลายภวาสวะ ทำลายภพ

จิตนี้มีหัตถ์จรรยเป็นได้ถึงบุคคล ๘ เพราะเป็นโสดาปัตติมรรค สกิทาคามีมรรค อนาคามีมรรค อรหัตตมรรค มันก็ต้องรู้ชัดเจน มันเป็นโสดาปัตติผล สกิทาคามีผล อนาคามีผล อรหัตตผล มันก็ต้องรู้ชัดเจน เพราะมรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑

ถ้าไม่ชัดเจนมันจะเป็นหนึ่งได้อย่างไร มันก็คาอยู่นี่ บุคคล ๘ นี่ไง บุคคล ๘ ยังเป็นสิ่งเป็นนามธรรม แต่ในธรรมคลี่คลายได้หมด เวลาไปเป็นหนึ่งแล้วจบ วิหารธรรม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรมๆ กราบสังฆธรรมในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แสดงธรรมๆ ปัจจวัคคีย์ ยสะ พระอรหันต์ ๖๐ องค์พ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและที่เป็นทิพย์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารับรองเอง นี่ไง เป็นสังฆจะเป็นความจริงไง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาไง ถ้าธรรมเป็นมงคล

ถ้าธรรมเป็นพิษ มีแต่กิเลสมันกลั่นแกล้ง มีแต่กิเลสมันตบตา มีแต่กิเลสย้ายหัวใจของตน ทุกข์เพราะกิเลสในใจของตน เอวัง